Dakshinamurthy Stotram

श्रीदक्षिणामूर्तिस्तोत्रम्

SHLOKA · श्लोक

1 विश्वं दर्पणदृश्यमाननगरीतुल्यं निजान्तर्गतं
पश्यन्नात्मनि मायया बहिरिवोद्भूतं यथा निद्रया।
यः साक्षात्कुरुते प्रबोधसमये स्वात्मानमेवाद्वयं
तस्मै श्रीगुरुमूर्तये नम इदं श्रीदक्षिणामूर्तये॥

Vishvam darpana drishyamana nagari tulyam nijantargatam
Pashyann atmani mayaya bahir ivodbhutam yatha nidraya.
Yah sakshat kurute prabodha samaye svatmanam evadvayam
Tasmai Shri Guru murtaye nama idam Shri Dakshinamurtaye.

2 बीजस्यान्तरिवाङ्कुरो जगदिदं प्राङ्निर्विकल्पं शनै-
र्मायाकल्पितदेशकालकलनावैचित्र्यचित्रीकृतम्।
मायावीव विजृम्भयत्यपि महायोगीव यः स्वेच्छया
तस्मै श्रीगुरुमूर्तये नम इदं श्रीदक्षिणामूर्तये॥

Bijasyantar ivankuro jagad idam pran nirvikalpam shanai-
Rmaya kalpita desha kala kalana vaichitrya chitrikritam.
Mayaviva vijrimbhayaty api maha yogiva yah svechchhaya
Tasmai Shri Guru murtaye nama idam Shri Dakshinamurtaye.

3 यस्यैव स्फुरणं सदात्मकमसत्कल्पार्थकं भासते
साक्षात् तत्त्वमसीति वेदवचसा यो बोधयत्याश्रितान्।
यत्साक्षात्करणाद्भवेन्न पुनरावृत्तिर्भवाम्भोनिधौ
तस्मै श्रीगुरुमूर्तये नम इदं श्रीदक्षिणामूर्तये॥

Yasyaiva sphuranam sadatmakam asat kalparthakam bhasate
Sakshat tat tvam asiti veda vachasa yo bodhayaty ashritan.
Yat sakshat karanad bhaven na punar avrittir bhavambhonidhau
Tasmai Shri Guru murtaye nama idam Shri Dakshinamurtaye.

4 नानाछिद्रघटोदरस्थितमहादीपप्रभाभास्वरं
ज्ञानं यस्य तु चक्षुरादिकरणद्वारा बहिः स्पन्दते।
जानामीति तमेव भान्तमनुभात्येतत् समस्तं जगत्
तस्मै श्रीगुरुमूर्तये नम इदं श्रीदक्षिणामूर्तये॥

Nana chhidra ghatodara sthita maha dipa prabha bhasvaram
Jnanam yasya tu chakshur adi karana dvara bahih spandate.
Janamiti tam eva bhantam anubhaty etat samastam jagat
Tasmai Shri Guru murtaye nama idam Shri Dakshinamurtaye.

5 देहं प्राणमपीन्द्रियाण्यपि चलां बुद्धिं च शून्यं विदुः
स्त्रीबालान्धजडोपमास्त्वहमिति भ्रान्ता भृशं वादिनः।
मायाशक्तिविलासकल्पितमहाव्यामोहसंहारिणे
तस्मै श्रीगुरुमूर्तये नम इदं श्रीदक्षिणामूर्तये॥

Deham pranam apindriyany api chalam buddhim cha shunyam viduh
Stri balandha jadopamas tv aham iti bhranta bhrisham vadinah.
Maya shakti vilasa kalpita maha vyamoha sanharine
Tasmai Shri Guru murtaye nama idam Shri Dakshinamurtaye.

6 राहुग्रस्तदिवाकरेन्दुसदृशो मायासमाच्छादनात्
सन्मात्रः करणोपसंहरणतो योऽभूत् सुषुप्तः पुमान्।
प्रागस्वाप्समिति प्रबोधसमये यः प्रत्यभिज्ञायते
तस्मै श्रीगुरुमूर्तये नम इदं श्रीदक्षिणामूर्तये॥

Rahu grasta divakarendu sadrisho maya samachchhadanat
San matrah karanopasanharanato yobhut sushuptah puman.
Prag asvapsam iti prabodha samaye yah pratyabhijnayate
Tasmai Shri Guru murtaye nama idam Shri Dakshinamurtaye.

7 बाल्यादिष्वपि जाग्रदादिषु तथा सर्वास्ववस्थास्वपि
व्यावृत्तास्वनुवर्तमानमहमित्यन्तः स्फुरन्तं सदा।
स्वात्मानं प्रकटीकरोति भजतां यो मुद्रया भद्रया
तस्मै श्रीगुरुमूर्तये नम इदं श्रीदक्षिणामूर्तये॥

Balyadishv api jagradadishu tatha sarvasv avasthasv api
Vyavrittasv anuvartamanam aham ity antah sphurantam sada.
Svatmanam prakatikaroti bhajatam yo mudraya bhadraya
Tasmai Shri Guru murtaye nama idam Shri Dakshinamurtaye.

8 विश्वं पश्यति कार्यकारणतया स्वस्वामिसम्बन्धतः
शिष्याचार्यतया तथैव पितृपुत्राद्यात्मना भेदतः।
स्वप्ने जाग्रति वा य एष पुरुषो मायापरिभ्रामित-
स्तस्मै श्रीगुरुमूर्तये नम इदं श्रीदक्षिणामूर्तये॥

Vishvam pashyati karya karanataya sva svami sambandhatah
Shishyacharyataya tathaiva pitri putradyatmana bhedatah.
Svapne jagrati va ya esha purusho maya paribhramita-
Stasmai Shri Guru murtaye nama idam Shri Dakshinamurtaye.

9 भूरम्भांस्यनलोऽनिलोऽम्बरमहर्नाथो हिमांशुः पुमा-
नित्याभाति चराचरात्मकमिदं यस्यैव मूर्त्यष्टकम्।
नान्यत्किञ्चन विद्यते विमृशतां यस्मात् परस्माद्विभो-
स्तस्मै श्रीगुरुमूर्तये नम इदं श्रीदक्षिणामूर्तये॥

Bhur ambhansy analonilombaram aharnatho himanshuh puma-
Nity abhati characharatmakam idam yasyaiva murtyashtakam.
Nanyat kinchana vidyate vimrishatam yasmat parasmad vibho-
Stasmai Shri Guru murtaye nama idam Shri Dakshinamurtaye.

10 सर्वात्मत्वमिति स्फुटीकृतमिदं यस्मादमुष्मिन् स्तवे
तेनास्य श्रवणात् तदर्थमननाद्ध्यानाच्च संकीर्तनात्।
सर्वात्मत्वमहाविभूतिसहितं स्यादीश्वरत्वं स्वतः
सिध्येत् तत्पुनरष्टधा परिणतं चैश्वर्यमव्याहतम्॥

Sarvatmatvam iti sphutikritam idam yasmad amushmin stave
Tenasya shravanat tad artha mananad dhyanach cha sankirtanat.
Sarvatmatva maha vibhuti sahitam syad ishvaratvam svatah
Sidhyet tat punar ashtadha parinatam chaishvaryam avyahatam.

DHYANAM · ध्यान

11 वटविटपिसमीपे भूमिभागे निषण्णं
सकलमुनिजनानां ज्ञानदातारमारात्।
त्रिभुवनगुरुमीशं दक्षिणामूर्तिदेवं
जननमरणदुःखच्छेददक्षं नमामि॥

Vata vitapi samipe bhumi bhage nishannam
Sakala muni jananam jnana dataram arat.
Tribhuvana gurum isham Dakshinamurti devam
Janana marana duhkhach chheda daksham namami.

12 चित्रं वटतरोर्मूले वृद्धाः शिष्या गुरुर्युवा।
गुरोस्तु मौनं व्याख्यानं शिष्यास्तु छिन्नसंशयाः॥

Chitram vata taror mule vriddhah shishya gurur yuva.
Guros tu maunam vyakhyanam shishyas tu chhinna sanshayah.

Text checked against: Gita Press, Gorakhpur: Shiv Stotra Ratnakar, Sanskrit text with Hindi translation. Meanings, audio and all scripts at nityapaath.com/dakshinamurthy-stotram/